

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž-421/00-6

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda mr. Branka Zmajevića, kao predsjednika vijeća, te Neve Šibl, Senke Klarić-Baranović, Katice Jelić i Vesne Vrbetić, kao članova vijeća i tajnice u vijeću Ileana Vinja, kao zapisničara u kaznenom predmetu protiv opt. D. V. zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. i dr. OKZRH odlučujući o žalbama optuženika i državnog odvjetnika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Sisku od 18. travnja 2000. godine broj K-29/99, u sjednici održanoj 11. listopada 2000. godine u nazočnosti odvjetnika J. S. i V. M., optuženikovih branitelja te zamjenika državnog odvjetnika Republike Hrvatske Tomislava Dujmića

presudio je:

Odbijaju se žalbe opt. D.V. i državnog odvjetnika kao neosnovane te se potvrđuje presuda prvostupanjskog suda.

Obrazloženje

Županijski sud u Sisku proglasio je krivim opt. D.V. za kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, za koji mu je utvrdio kaznu zatvora u trajanju od osam godina i protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH za koje mu je utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, pa je za oba kaznena djela uz primjenu čl. 43. st. 2. toč. 2. OKZRH optuženika osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, u koju mu je po čl. 45. OKZRH uračunao vrijeme provedeno u pritvoru od 29. srpnja 1999. godine, pa nadalje.

Optuženik je obvezan platiti trošak kaznenog postupka u paušalnom iznosu od 3.000,00 kuna.

Protiv te presude optuženik je podnio žalbu izjavljenu po braniteljima J.S. i V.M. zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, a u žalbi je predložio da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje ili preinači na način da ga se oslobodi od optužbe.

Žalio se i državni odvjetnik zbog odluke o kazni i predlaže da se optuženiku kazna primjereno povisi.

Odgovor na žalbu državnog odvjetnika podnio je optuženik po branitelju V.M. u kojem predlaže da se žalba kao neosnovana odbije.

Zamjenik državnog odvjetnika Republike Hrvatske nakon razgledanja vratio je spis i predložio je da se žalba optuženika odbije kao neosnovana, a žalba državnog odvjetnika prihvati i postupiti po njenom prijedlogu.

Na zahtjev istaknut u žalbi optuženika o sjednici vijeća uredno su obaviješteni optuženik i njegovi branitelji s time da se na temelju čl. 374. st. 2. ZKP/97 nije našlo da bi na sjednici bila svrhovita nazočnost optuženika koji je u pritvoru a ima branitelje.

Pristupili su odvjetnici J.S. i V.M. te bili nazočni sjednici vijeća uz zamjenika državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Žalbe nisu osnovane.

Ne stoji navod žalbe optuženika da pobijana presuda nema razloge, odnosno da su razlozi o odlučnim činjenicama nejasni i nepotpuni, a zaključci suda nerazumljivi pa da su time ostvarene apsolutno bitne povrede odredbe iz čl. 354. st. 1. toč. 11. ZKP.

Suprotno tvrdnji žalbe u obrazloženju pobijane presude sud je naveo logične i sadržajne razloge o svim odlučnim činjenicama glede objektivnog učina kaznenih djela i subjektivnog odnosa optuženika prema svom činu. Jer je reproducirajući iskaze svjedoka kao i ostale provedene dokaze iznio odlučne okolnosti koje proizlaze iz njihovog sadržaja, a relevantna su za utvrđenje esencijalnih obilježja oba kaznena djela za koja je optuženik pobijanom presudom proglašen krivim.

Osobito su iznijeti razlozi zbog kojih je jasno zašto sud prvog stupnja nije prihvatio obranu optuženika i iskaze svjedoke koji su zajedno s njim išli na zadatak "zbrinjavanja" civilnih osoba u napadnuta sela, dok je data kritička analiza vjerodostojnosti i značaja iskaza prihvaćenih za utvrđenje odlučnih činjenica svjedoka kojima je sud poklonio vjeru. Ovdje treba još dodati, da svi prigovori obrane na iskaze svjedoka izneseni tijekom postupka koji se sada ponavljaju u žalbi već su svestrano razmotreni po prvostupanjskom sudu u razlozima pobijane presude na listu 18, 19 i 20 koje ovaj sud drugog stupnja prihvaća i na koje se upućuje žalitelj da ne bi došlo do nepotrebnog ponavljanja. Što se tiče iskaza svjedoka M.B. i I.Š. samo zbog toga što su na glavnoj raspravi svojim iskazima dodali detalje o radnjama optuženika nisu time proturječili svojim ranijim iskazima iz istrage koji su razumljivo općenitiji jer su opisivali inkriminirani događaj u odnosu na 35 optuženika, a ne samo na opt. D.V.

Optuženik također ističe žalbeni osnov bitne postupovne povrede iz čl. 354. st. 1. toč. 11. ZKP navodeći da sud prvog stupnja uopće ne obrazlaže kaznu koju je optuženiku izrekao, naročito pojedinačno utvrđene. Međutim, sud je iznio dovoljno razloga o svim okolnostima koje su utjecale na odluku o kazni u smislu čl. 37. OKZRH. Osobito je vodio sud računa kod svakog pojedinačnog djela o jakosti povrede zaštićenog dobra, okolnostima pod kojima je djelo počinjeno i opsegu krivnje optuženika, pri čemu je stupnjevanjem intenziteta društvene opasnosti kao rezultata tijekom postupka utvrđenih subjektivnih i objektivnim oblika ponašanja počinitelja prilikom izvršenja svakog od djela logično zaključio o potrebi kazni različite težine.

Prema tome ne stoje navodi žalbe optuženog da je počinjena opisana postupovna povreda.

Nije ostvarena niti bitna povreda iz čl. 354. st. 2. ZKP, kako se to nastoji prikazati u žalbi.

Naime u žalbi se tvrdi da prvobitna optužnica podignuta protiv 35 osoba za jedno kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH u činjeničnom opisu djela koje se optuženicama stavlja na teret niti jednom jedinom riječi ne opisuje ponašanje opt. D.V. Međutim, izmjenom optužnog akta dana 24. veljače 2000. godine da se optuženiku stavlja na teret ne samo kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1 OKZRH nego pod toč. 2. i ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH, a što je veća količina. Osim toga tvrdi se, da se radi o novom kaznenom djelu za koje nije vođena istraga, a što je obavezno. Žalitelj smatra da se nije radilo o mijenjanju optužnice nego na glavnoj raspravi podizanju nove pored već postojeće, a da o tome u obrazloženju sud nije naveo niti jednu riječ.

Kao prvo, na žalbene tvrdnje da je prvostupanjski sud u obrazloženju propustio navesti razloge o izmjeni optužnice treba reći, da se ne stiče procesna povreda jer je ovlaštenu tužitelj tu izmjenu učinio, a ne sud. Osim toga sud je na početku obrazloženja naveo (doduše izrazivši se nespretno pa se i tome u žalbi prigovara) što se stavlja na teret opt. D.V. optužnicom pod brojem K-61/93 od 04. studenog 1994. godine koja je izmijenjena na raspravi 24. veljače 2000. godine uz ispravak od 23. ožujka 2000. godine. Istina je da je 35 optuženika bilo obuhvaćeno prvobitnom optužnicom te da im se svima stavljalno na teret jedno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH, a postupak se vodio samo protiv dvojice nazočnih. Međutim činjenični opis djela odnosio se je na sve optuženike pa tako i na opt. D.V., a u tom opisu uz ubijene civile bili su obuhvaćeni i hrvatski policajci B.V., Z.Š. i V.D.

Nakon provedenog dokaznog postupka državni odvjetnik kao ovlaštenu tužitelj dana 24. veljače 2000. godine odustao je od optužbe protiv M.T. i izmijenio činjenični opisno i pravnu kvalifikaciju utuženog djela u odnosu na opt. D.V. konkretizirajući njegove kriminalne radnje jer su izvedeni dokazi pokazali da se izmijenilo i činjenično stanje opisa u optužnom aktu tijekom glavne rasprave i otkrilo da se zapravo radi o dva kaznena djela ratnog zločina, jedno iz čl. 120. st. 1. OKZRH i drugo iz čl. 122. OKZRH budući da su ubijeni policajci bili zarobljenici.

Prema tome ne radi se o novoj optužnici nego izmijenjenoj u smislu čl. 327. st. 1. i proširenoj iz čl. 328. st. 1. ZKP/93 protiv koje prema navedenim propisima nije dozvoljen prigovor, a niti se provodi u povodu tih izmjena istraga, nego sudsko vijeće nastavlja postupak.

Naime, odredbom iz čl. 328. st. 1. ZKP/93 ako tužitelj u tijeku glavne rasprave ustanovi da izvedeni dokazi pokazuju da se izmijenilo činjenično stanje opisano u optužnici on može na glavnoj raspravi usmeno izmijeniti optužnicu, a može predložiti da se glavna rasprava prekine radi pripremanja nove optužnice. Ako optuženik u tijeku glavne rasprave u zasjedanju počini kazneno djelo ili ako se u tijeku glavne rasprave otkrije koje prije počinjeno kazneno djelo optuženika onda prema čl. 328. st. 1. ZKP/93 vijeće će u pravilu prema optužbi ovlaštenog tužitelja koja može biti i usmeno iznesena proširiti glavnu raspravu i na to djelo. Protiv te optužbe nije dopušten prigovor kao niti protiv izmijenjene optužnice iz čl. 327. st. 1. i 3. ZKP/93.

Prema tome ne stoje niti navodi žalbe da je prvostupanjski sud prihvaćanjem izmjene i proširenja optužnice ostvario relativno bitnu postupovnu povredu i čl. 354. st. 2. ZKP/93, kako se to nastoji prikazati u žalbi optuženika.

Stoga je neosnovana žalba optuženika zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, a ispitivanjem pobijane presude na temelju čl. 366. st. 1. ZKP/93 nisu nađene niti druge bitne postupovne povrede kao niti povrede kaznenog zakona na čije postojanje sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti.

Nije, naime, u pravu optuženik kad prigovarajući pravilnosti činjeničnih utvrđenja suda prvog stupnja, a onda u svezi s tim i pravilnosti primjene kaznenog zakona na tako utvrđeno činjenično stanje nastoje uvjeriti drugostupanjski sud da se u konkretnom slučaju ne radi o kaznenim djelima ratnog zločina nego oružane pobune iz čl. 236o. KZRH, a na što bi prema žalbi upućivali i spisi Vojnog suda Zagreb broj Kio-250/92 i Kio-147/92 koje je prvostupanjski sud potpuno zanemario.

Međutim, suprotno navodima žalbe sud prvog stupnja pravilno je i potpuno utvrdio činjenično stanje te analizirajući i ocjenjujući dokaze provedene tijekom glavne rasprave pouzdano zaključio da je optuženik učinio kaznena djela koja mu se optužnim aktom stavljaju na teret, a činjenično opisana u izreci pobijane presude.

Pri tom glede žalbenih prigovora valja odmah reći, da optuženik u žalbi iznosi svoju ocjenu rezultata dokaznog materijala i to isključivo sa stajališta koncepcije svoje obrane iskrivljujući utvrđene činjenice da bi ih prilagodio svojoj tezi pa je takva ocjena subjektivna i zbog toga neprihvatljiva. Opisivanjem nekih detalja i iznošenjem zaključaka u svezi iskaza svjedoka kojima je sud poklonio vjeru uz nastojanje te iskaze dezavuirati i izazvati dilemu oko njihove vjerodostojnosti optuženik ne ukazuje na neke bitno nove elemente za ocjenu odlučnih činjenica, kako onih o objektivnom učinku kaznenog djela tako i onih o njegovom subjektivnom odnosu prema djelima, a i s tim u svezi kaznenom odgovornošću. Svaka kalkulacija oko toga da se optuženik nije ponašao na način inkriminiran mu u toč. 1. i 2. izreke pobijane presude nema potpore u spisu.

Naime, objektivni učin predmetnog kaznenog djela nije sporan jer su nakon minobacačke pripreme dana 26. srpnja 1991. godine u sela Z. i S.B. izvršile upad paravojne formacije u kojima su bili i pripadnici "Milicije Krajine". Civilno stanovništvo je istjerano iz kuća, fizički zlostavljano i korišteno kao živi štit pri čemu su civili P.K., M.B. i M.B. usmrćeni, dok je veći broj civila tjelesno ozlijeđen, a drugi, njih 18, protiv svoje volje odvedeni su u zatvor u podrumске prostorije Policijske postaje u D. gdje su proveli tri do pet dana.

Također je nesporno da su tri policajca MUP-a Republike Hrvatske zarobljena i strijeljana, kako je to opisano u toč. 2. izreke pobijane presude. Ranjavanje i pogibija civila i ratnih zarobljenika dokazana je ne samo iskazima nazočnih svjedoka očevidaca, nego i u spisu priloženom dokumentacijom o tjelesnim ozljedama ranjenih, vještačenju, ekshumaciji i identifikaciji leševa.

Optuženik nije naredio cijelu akciju napada, kako to utvrđuje i prvostupanjski sud, ali je nakon minobacačkog napada došao na mjesto događaja iz D. s većom grupom naoružanih pripadnika milicije, stavio se na čelo te grupe i imao svojstvo zapovjednika. To proizlazi ne samo iz činjenice da je opt. D.V. bio vođa sektora u miliciji D. nego i iz iskaza svjedoka M.B. koji je kao pričuvni policajac te Policijske stanice u D. zajedno s optuženikom i 15 policajaca išao na zadatak i tražio upravo od optuženika da ih on vodi, jer je optuženik poznavao područje. To proizlazi i iz iskaza svjedoka očevidaca, mještana, koji su opisivali ponašanje optuženika kritične zgrade. Naime, prema iskazu svjedoka M.B. grupu civila mještana Z. tjerali su ispred sebe naoružani ljudi u milicijskim uniformama, a s njima je zapovijedao optuženik koji se nalazio u službenom vozilu. Pred crkvom optuženik je izišao iz vozila i naredio da se iz protuavionskog topa puca u crkveni toranj, a naredio je i da se puca rafalnom paljbom po zarobljenim hrvatskim policajcima. Prema iskazima svjedoka optuženik je izdavao i druga naređenja. Osim toga više svjedoka je iskazalo da je optuženik držao spisak iz kojeg je čitao koje kuće treba zapaliti i imena muškaraca. Svjedok M.J., predložen po obrani, a odveden kritične zgrade iz sela Z. u zatvor u D. kazao je, da optuženik nije bio običan policajac u to vrijeme jer je čak imao tjelohranitelje, braću G. i M.G.

Isto tako opisujući događaj svjedok D.B. ne samo da je naveo kako je stjeran u živi štit i fizički maltretiran te na kraju ranjen u nogu i leđa ostao ležati na cesti, nego je naveo i to, kako ga je optuženik udario nogom a kretao se iza živog štita izdavajući naređenja. Svjedok tvrdi da je optuženik u rukama imao spisak i bio naoružan automatskom puškom a kad su pucali u zarobljene hrvatske policajce 20-tak napadača između njih je bio i optuženik.

Dapače, optuženik je prema iskazu svjedoka Š.B., kad napadači nisu bili složni oko toga da li da se napadne i selo S., razgovarao preko mobitela s vojskom u šumi, a nakon čega je živi štit pokrenut u S., dok svjedok T.B. govori o motorolu u rukama optuženika. Ovaj svjedok iskazuje da ga je optuženik uhvatio za glavu kojom je udario u zid i naredio drugima da ga dobro istuku, što su ovi i učinili. Svjedok opisujući događaj u S. tvrdi da je optuženik naredio zarobljenim hrvatskim policajcima da trče u polje, a onda je prvi za njima zapucao iz automata.

Suprotno tvrdnji optuženika da uopće nije bio u selu S.B., iz naprijed navedenih iskaza upravo to evidentno proizlazi kao i iz iskaza svjedoka M.B. koja je u S.B. vidjela optuženika pred svojom kućom, a poznavala ga je i od ranije.

Prema tome optuženi D.V. ne samo da je zapovijedao grupom naoružanih pripadnika "Milicije Krajine" kršeći odredbe međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba napadom na civilno stanovništvo, naselje, pojedine civilne osobe, uzimao taoce, a što je imalo za posljedicu smrt i teške tjelesne ozljede civila, nego je naredio i da se puca za zarobljenim policajcima koji su tako usmrćeni, što je sve protivno citiranim odredbama III i IV Ženevske konvencije i II dopunskog protokola, pa je sud na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio i kazneni zakon osudivši opt. D.V. za kaznena djela ratnog zločina iz čl. 120. st. 1. i čl. 122. OKZRH.

Glavni prigovor žalbe optuženika je to što je sud poklonio vjeru iskazima svjedoka-

žrtava pogođenim događajem na bilo koji način, satjeranih u živi štit, teško ozlijeđenih ili odvedenih u zatvor i onima kojima je imovina uništena. Međutim, treba kazati da niti sud prvog stupnja ne zaključuje da je optuženik bio taj koji je naredio napad. On se je prema utvrđenju prvostupanjskog suda uključio u napad s grupom bivših pripadnika milicijske stanice Dvor i djelovao kao njihov zapovjednik. S tim u svezi treba kazati, da nije sporno da je bilo i drugih paravojnih formacija pod vodstvom drugih zapovjednika, a čiju kriminalnu djelatnost svjedoci također opisuju.

Sud prvog stupnja je jasno izložio zbog čega svoje zaključke o kriminalnim radnjama optuženika temelji na iskazu svjedoka kojima je poklonio vjeru. Osim toga sud je ovlašten po načelu slobodne ocjene dokaza iskaze svjedoka i navode obrane optuženika ocjenjivati po njihovoj uvjerenosti sa stajališta logike, psihologije i životnog iskustva. Tako je i u ovom konkretnom slučaju, bez obzira što su neki svjedoci nadopunili na glavnoj raspravi svoje iskaze iznesene u istrazi, a s obzirom na njihovo okolnosno i uvjerljivo iskazivanje i ostajanje pri svojim navodima i nakon suočavanja s optuženikom, sud prvog stupnja ocijenio na pravilan način i opravdano oglasio vjerodostojnim, zbog čega se i prijedlog obrane za provođenje rekonstrukcije na licu mjesta ukazuje neosnovanim. Još ovdje valja dodati, da u istražnim predmetima pod brojem Kio-147/92 i Kio-259/92, koji se spominju u žalbi, istragu je vodio Vojni sud, a u spisima se nalaze bilješke o obavljenim razgovorima svjedoka s redarstvenicima ili rukom pisane izjave, pa kako su svjedoci izravno iskazivali pred prvostupanjskim sudom to su obavljeni razgovori i pisane izjave iz spisa Vojnog suda, dakle drugog suda, bez značaja, dok je pravna oznaka kaznenog djela iz čl. 236o. KZRH u zahtjevu za provođenje istrage u tim spisima irelevantna, budući da je bitan činjenični opis djela, jer se i u tom zahtjevu govori o masakru civilnog stanovništva i pripadnika policijske stanice koji su iste zgrade smrtno stradali. Stoga činjenično stanje kako ga je prvostupanjski sud utvrdio propustivši uzeti uvid u te spise nije nepotpuno utvrđeno, jer se s time ne bi zaključci suda I stupnja bitno promijenili.

Dakle, suprotno pokušaju žalbe prikazati kako se radi o kaznenom djelu iz čl. 236o KZRH, odnosno učiniti dvojbenim da je optuženik utuženo djelo počinio, sud prvog stupnja sa sigurnošću je utvrdio da je upravo on izvršio inkriminirane radnje na način i uz okolnosti kako mu se to u izreci pobijane presude stavlja na teret.

Prema tome sud je na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio kazneni zakon zaključivši da postupanje optuženika sadrži u sebi sva subjektivna i objektivna obilježja kaznenih djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH i protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH, pa je optuženika ispravno za navedena kaznena djela proglasio krivim.

Konačno nije osnovana žalba optuženika zbog odluke o kazni, kao ni žalba državnog odvjetnika iz iste osnove.

Sud prvog stupnja pravilno je pri utvrđivanju kazne za oba kaznena djela uzeo u obzir sve okolnosti koje u smislu čl. 37. st. 1. OKZRH utječu da kazna bude veća ili manja, te je na temelju savjesne ocjene tih okolnosti pravilno utvrdio kazne zatvora i to za kazneno djelo iz toč. 1. u trajanju od osam godina i za kazneno djelo iz toč. 2. 15 godina, pa je primjenom odredba o stjecaju optuženika osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. Naime radi se o teškim kaznenim djelima k visoko zapriječenom kaznom od najmanje pet godina ili kaznom zatvora od 20 godina. Cijeneći težinu radnje učinjenih djela, stupanj kaznene odgovornosti optuženika i stupanj ugrožavanja zaštićenog dobra ovaj

drugostupanjski sud nalazi da kazna nije prestroga, a niti preblaga, nego u konkretnom slučaju primjerena s kojom će se moći ostvariti sve svrhe kažnjavanja predviđene zakonom.

Kako nisu ostvareni žalbeni razlozi valjalo je temeljem čl. 387. ZKP žalbe odbiti i presuditi kao u izreci ove drugostupanjske presude.

U Zagrebu, 11. listopada 2000. godine

Zapisničar:
Ileana Vinja, v.r.

Predsjednik vijeća:
mr. Branko Zmajević, v.r.